

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 3ης Σεπτεμβρίου 2014*

«Προδικαστική παραπομπή — Διαρθρωτικά ταμεία — Οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή — Κανονισμός (ΕΚ) 1260/1999 — Άρθρο 38 — Κανονισμός (ΕΚ) 2792/1999 — Άρθρο 19 — Αλιεία — Ένδικη διαφορά σε εθνικό επίπεδο — Υποχρέωση του κράτους μέλους να λάβει τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της προσηκούσας εκτελέσεως της αποφάσεως περί χορηγήσεως της συνδρομής κατά το πέρας της ένδικης διαδικασίας»

Στην υπόθεση C-410/13,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Vilniaus apygardos administracinis teismas (Λιθουανία) με απόφαση της 25ης Ιουνίου 2013, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 19 Ιουλίου 2013, στο πλαίσιο της δίκης

«Baltlanta» UAB

κατά

Lietuvos valstybė,

παρισταμένων των:

Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos,

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija,

Lietuvos Respublikos finansų ministerija,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. Silva de Lapuerta, πρόεδρο τμήματος, K. Lenaerts (εισηγητή), αντιπρόεδρο του Δικαστηρίου, J. L. da Cruz Vilaça, J.-C. Bonichot και A. Arabadjiev, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Y. Bot

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η Λιθουανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον D. Kriauciūnas και την G. Taluntytė,

* Γλώσσα διαδικασίας: η λιθουανική.

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις Z. Malūšková και A. Steiblytė,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 38 του κανονισμού (ΕΚ) 1260/1999 του Συμβουλίου, της 21ης Ιουνίου 1999, περί γενικών διατάξεων για τα διαρθρωτικά Ταμεία (ΕΕ L 161, σ. 1), του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΚ) 2792/1999 του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 1999, για καθορισμό των λεπτομερών κανόνων και ρυθμίσεων σχετικά με την κοινοτική διαρθρωτική βοήθεια στον τομέα της αλιείας (ΕΕ L 337, σ. 10), καθώς και των κεφαλαίων 6 και 7 των Κατευθυντηρίων γραμμών σχετικά με το κλείσιμο των παρεμβάσεων (2000-2006) των Διαρθρωτικών Ταμείων, οι οποίες υιοθετήθηκαν με την απόφαση της Επιτροπής COM(2006) 3424 τελικό, της 1ης Αυγούστου 2006 (στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της «Baltlanta» UAB, εταιρίας περιορισμένης ευθύνης λιθουανικού δικαίου (στο εξής: Baltlanta), και του Lietuvos valstybė (Λιθουανικού Δημοσίου), όσον αφορά το αίτημα της εταιρίας αυτής να της καταβληθεί αποζημίωση για την υλική ζημία και χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστη λόγω του ότι εμποδίστηκε να λάβει χρηματοδοτική συνδρομή από τα διαρθρωτικά ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Ο κανονισμός 1260/1999

- 3 Η αιτιολογική σκέψη 52 του κανονισμού 1260/1999 προέβλεπε τα ακόλουθα:

«ότι είναι αναγκαίο να καθοριστεί η αρμοδιότητα των κρατών μελών σε θέματα δίωξης και διόρθωσης των παρατυπιών και των παραβάσεων, καθώς και η αρμοδιότητα της Επιτροπής σε περίπτωση που τα κράτη μέλη δεν συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις τους».

- 4 Το άρθρο 8, παράγραφοι 3 και 4, του κανονισμού αυτού όριζε τα εξής:

«3. Κατ' εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας, η εφαρμογή των παρεμβάσεων εμπίπτει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών στο κατάλληλο εδαφικό επίπεδο ανάλογα με τις ειδικές συνθήκες κάθε κράτους μέλους, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής, και ιδίως όσον αφορά την εκτέλεση του γενικού προϋπολογισμού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

4. Τα κράτη μέλη συνεργάζονται με την Επιτροπή για να εξασφαλίσουν ότι τα κοινοτικά κονδύλια χρησιμοποιούνται σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.»

- 5 Το άρθρο 9 του εν λόγω κανονισμού όριζε τις έννοιες του «σχεδίου ανάπτυξης» και της «πράξεως» ως εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, νοούνται ως:

[...]

- β) σχέδιο ανάπτυξης (καλούμενο στο εξής “σχέδιο”): η ανάλυση την οποία εκπονεί ένα κράτος μέλος για την κατάσταση, σε σχέση με τους στόχους που αναφέρει το άρθρο 1 και τις κατά προτεραιότητα ανάγκες μέσα για την επίτευξη των στόχων αυτών, καθώς και η στρατηγική και οι προβλεπόμενες προτεραιότητες δράσης, οι ειδικοί στόχοι τους και οι ενδεικτικοί χρηματοδοτικοί πόροι που τους αντιστοιχούν·

[...]

ια) πράξη: κάθε έργο ή δράση που εκτελείται από τους τελικούς δικαιούχους των παρεμβάσεων».

- 6 Κατά το άρθρο 30, παράγραφοι 1, 2 και 4, του ίδιου κανονισμού:

«1. Οι δαπάνες που συνδέονται με πράξεις είναι επιλέξιμες για συμμετοχή των Ταμείων μόνον εάν οι πράξεις αυτές εντάσσονται στην αφορώμενη παρέμβαση.

2. Μια δαπάνη δεν μπορεί να θεωρηθεί επιλέξιμη για τη συμμετοχή των Ταμείων, εάν καταβληθεί πράγματι από τον τελικό δικαιούχο πριν από την ημερομηνία παραλαβής από την Επιτροπή της αίτησης για παρέμβαση. Η ημερομηνία αυτή αποτελεί την αφετηρία της επιλεξιμότητας των δαπανών.

Η καταληκτική ημερομηνία επιλεξιμότητας των δαπανών ορίζεται στην απόφαση συμμετοχής των Ταμείων. Αφορά τις πληρωμές που εκτελούνται από τους τελικούς δικαιούχους. Μπορεί να παρατείνεται από την Επιτροπή κατόπιν δεόντως αιτιολογημένης αίτησης του κράτους μέλους, σύμφωνα με τα άρθρα 14 και 15.

[...]

4. Τα κράτη μέλη βεβαιούνται ότι μια πράξη διατηρεί το δικαίωμά της στη συμμετοχή των Ταμείων μόνον εάν, επί διάστημα πέντε ετών από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης της αρμόδιας εθνικής αρχής ή της διαχειριστικής αρχής σχετικά με τη συμμετοχή των Ταμείων, η πράξη αυτή δεν υποστεί σημαντική τροποποίηση η οποία:

- α) να επηρεάζει τη φύση της ή τους όρους πραγματοποίησής της ή να παρέχει αδικαιολόγητο πλεονέκτημα σε μια επιχείρηση ή δημόσιο οργανισμό

και

- β) να απορρέει είτε από μεταβολή της φύσης του ιδιοκτησιακού καθεστώτος μιας υποδομής είτε από τη διακοπή ή τη μετεγκατάσταση μιας παραγωγής δραστηριότητας.

Τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή για κάθε τέτοια αλλαγή. Σε περίπτωση αλλαγής αυτού του είδους, εφαρμόζεται το άρθρο 39.»

7 Το άρθρο 38 του κανονισμού 1260/1999 όριζε τα εξής:

«1. Με την επιφύλαξη της ευθύνης της Επιτροπής για την εκτέλεση του γενικού προϋπολογισμού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, τα κράτη μέλη φέρουν την ευθύνη σε πρώτο βαθμό για τον δημοσιονομικό έλεγχο των παρεμβάσεων. Για το σκοπό αυτό, λαμβάνουν ιδίως τα ακόλουθα μέτρα:

α) εξακριβώνουν ότι έχουν δημιουργηθεί και εφαρμόζονται συστήματα διαχείρισης και ελέγχου, κατά τρόπον ώστε να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική και ορθή χρησιμοποίηση των κοινοτικών κονδυλίων·

[...]

ε) προλαμβάνουν, εντοπίζουν και διορθώνουν τις παρατυπίες, τις ανακοινώνουν στην Επιτροπή σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες, και τηρούν την Επιτροπή ενήμερη όσον αφορά την εξέλιξη των διοικητικών και δικαστικών διώξεων·

[...]

η) ανακτούν τα ποσά που ενδεχομένως έχουν απολεσθεί λόγω παρατυπιών οι οποίες διαπιστώθηκαν, χρεώνοντας, ανάλογα με την περίπτωση, τόκους υπερημερίας.

[...]

3. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη συνεργάζονται, βάσει διμερών διοικητικών ρυθμίσεων, για τον συντονισμό των προγραμμάτων, της μεθοδολογίας και της εφαρμογής των ελέγχων, με σκοπό τη μεγιστοποίηση των ωφέλιμων αποτελεσμάτων των διενεργούμενων ελέγχων. Διαβιβάζουν μεταξύ τους αμελλητί, τα αποτελέσματα των διεξαχθέντων ελέγχων.

Τουλάχιστον μια φορά το χρόνο, και πάντως πριν από την ετήσια επανεξέταση που προβλέπει το άρθρο 34, παράγραφος 2, εξετάζονται και αξιολογούνται τα εξής:

[...]

γ) οι δημοσιονομικές επιπτώσεις των παρατυπιών που σημειώθηκαν, των μέτρων που έχουν ήδη ληφθεί ή απαιτείται να ληφθούν για τη διόρθωσή τους και, ενδεχομένως, των προσαρμογών των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου.

4. Μετά την εξέταση και την αξιολόγηση αυτή και με την επιφύλαξη των μέτρων που πρέπει να ληφθούν αμέσως από το κράτος μέλος, δυνάμει του παρόντος άρθρου και του άρθρου 39, η Επιτροπή μπορεί να διατυπώσει παρατηρήσεις, ιδίως για τις δημοσιονομικές επιπτώσεις των παρατυπιών που ενδεχομένως διαπιστώθηκαν. Οι παρατηρήσεις αυτές διαβιβάζονται στο κράτος μέλος και στην αρχή διαχείρισης της συγκεκριμένης παρέμβασης. Οι παρατηρήσεις συνοδεύονται, ενδεχομένως, από αιτήματα για τη λήψη διορθωτικών μέτρων με σκοπό τη θεραπεία των ελλείψεων ως προς τη διαχείριση και τη διόρθωση των παρατυπιών που εντοπίστηκαν και που δεν έχουν ήδη διορθωθεί. Το κράτος μέλος μπορεί να σχολιάζει τις παρατηρήσεις αυτές.

[...]

5. Με την επιφύλαξη του παρόντος άρθρου, η Επιτροπή, μετά τη δέουσα επαλήθευση, μπορεί να αναστείλει εν όλω ή εν μέρει μια ενδιάμεση πληρωμή, εάν διαπιστώσει ότι οι σχετικές δαπάνες χαρακτηρίζονται από σημαντική παρατυπία που δεν έχει διορθωθεί και ότι επιβάλλεται η άμεση λήψη μέτρων. Η Επιτροπή ενημερώνει το οικείο κράτος μέλος σχετικά με τα μέτρα που έλαβε και την

αιτιολογία τους. Εάν, μετά πέντε μήνες, οι λόγοι της αναστολής εξακολουθούν να υφίστανται ή εάν το οικείο κράτος μέλος δεν έχει γνωστοποιήσει στην Επιτροπή τα μέτρα που έλαβε για τη διόρθωση της σημαντικής παρατυπίας, εφαρμόζεται το άρθρο 39.

[...]»

- 8 Το άρθρο 39, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού προέβλεπε τα εξής:

«Τα κράτη μέλη φέρουν κατά πρώτο λόγο την ευθύνη για τη δίωξη των παρατυπιών, ενεργώντας κατόπιν αποδείξεων για οιαδήποτε μείζονα τροποποίηση επηρεάζει τη φύση ή τους όρους εφαρμογής ή ελέγχου μιας παρέμβασης, και πραγματοποιώντας τις αναγκαίες δημοσιονομικές διορθώσεις.

Το κράτος μέλος πραγματοποιεί τις δημοσιονομικές διορθώσεις που απαιτούνται σε σχέση με την επί μέρους ή τη συστηματικής φύσεως παρατυπία. Οι διορθώσεις που πραγματοποιούνται από το κράτος μέλος συνίστανται σε ολική ή μερική κατάργηση της σχετικής κοινοτικής συμμετοχής. Τα κοινοτικά κονδύλια που ελευθερώνονται με τον τρόπο αυτό, μπορούν να διατεθούν εκ νέου από το κράτος μέλος στη συγκεκριμένη παρέμβαση, τηρουμένων των λεπτομερών κανόνων που καθορίζονται δυνάμει του άρθρου 53, παράγραφος 2.»

- 9 Ο κανονισμός 1260/1999 του Συμβουλίου καταργήθηκε από 1ης Ιανουαρίου 2007, δυνάμει του άρθρου 107 του κανονισμού (ΕΚ) 1083/2006 του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2006, περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του κανονισμού 1260/1999 (ΕΕ L 210, σ. 25). Το άρθρο 105, παράγραφος 1, του κανονισμού 1083/2006 ορίζει τα εξής:

«Ο παρών κανονισμός δεν επηρεάζει τη συνέχιση ή την τροποποίηση, συμπεριλαμβανομένης της συνολικής ή μερικής ακύρωσης, συνδρομής η οποία συγχρηματοδοτείται από τα διαρθρωτικά ταμεία ή έργου το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Συνοχής και έχει εγκριθεί από την Επιτροπή με βάση [τον κανονισμό 1260/1999], ή οποιαδήποτε άλλη νομοθετική πράξη η οποία εφαρμόζεται στην εν λόγω συνδρομή στις 31 Δεκεμβρίου 2006, η οποία εν συνεχεία εφαρμόζεται στην εν λόγω συνδρομή ή στα εν λόγω έργα έως το κλείσιμό τους.»

Ο κανονισμός (ΕΚ) 438/2001

- 10 Το άρθρο 4, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΚ) 438/2001 της Επιτροπής, της 2ας Μαρτίου 2001, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού 1260/1999 όσον αφορά τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου των παρεμβάσεων των διαρθρωτικών Ταμείων (ΕΕ L 63, σ. 21), όριζε τα εξής:

«Τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου περιλαμβάνουν διαδικασίες για την επαλήθευση των παραδοτέων προϊόντων και των υπηρεσιών που χρηματοδοτούνται, της πραγματοποίησης της απαιτούμενης δαπάνης, της συμμόρφωσης με τους όρους της σχετικής απόφασης της Επιτροπής βάσει του άρθρου 28 του [κανονισμού 1260/1999] και με τους εθνικούς και κοινοτικούς κανόνες, ιδίως δε με τους κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών για τις οποίες χορηγείται συνδρομή από τα διαρθρωτικά Ταμεία στο πλαίσιο της συγκεκριμένης παρέμβασης, δημοσίων συμβάσεων, κρατικών ενισχύσεων (συμπεριλαμβανομένων των κανόνων για τη συσσώρευση των ενισχύσεων), προστασίας του περιβάλλοντος και ισότητας ευκαιριών.»

- 11 Ο κανονισμός 438/2001 καταργήθηκε από τις 16 Ιανουαρίου 2007, κατ' εφαρμογήν των άρθρων 54 και 55 του κανονισμού (ΕΚ) 1828/2006 της Επιτροπής, της 8ης Δεκεμβρίου 2006, για τη θέσπιση κανόνων σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού 1083/2006 και του κανονισμού (ΕΚ) 1080/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΕ L 371, σ. 1). Το άρθρο 54, παράγραφος 1, του κανονισμού 1828/2006 ορίζει τα εξής:

«[...]

[Οι διατάξεις του κανονισμού 438/2001] εξακολουθούν να εφαρμόζονται για τις παρεμβάσεις που εγκρίνονται δυνάμει του κανονισμού [1260/1999].»

Ο κανονισμός 2792/1999

- 12 Το άρθρο 19 του κανονισμού 2792/1999, τιτλοφορούμενο «Κοινοποίηση καθεστώτων ενίσχυσης», όπως ίσχυε αρχικώς, είχε ως εξής:

«1. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τα καθεστώτα ενίσχυσης που προβλέπονται στα σχέδια που αναφέρονται στο άρθρο 3, παράγραφος 3, και ορίζονται στο άρθρο 9, στοιχείο β', του [κανονισμού 1260/1999], σύμφωνα με τα άρθρα 87 έως 89 της Συνθήκης.

2. Εντός του πεδίου εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν συμπληρωματικά μέτρα ενίσχυσης, τα οποία υπόκεινται σε όρους ή κανόνες διαφορετικούς από εκείνους που καθορίζονται στον παρόντα κανονισμό ή που αφορούν ποσό που υπερβαίνει τα μέγιστα ποσά που προβλέπονται στο παράρτημα IV, εφόσον είναι σύμφωνα με τα άρθρα 87 έως 89 της Συνθήκης.»

- 13 Ο κανονισμός 2792/1999 τροποποιήθηκε μεταξύ άλλων με τον κανονισμό 2369/2002 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2002 (ΕΕ L 358, σ. 49), ο οποίος άρχισε να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 2003.

- 14 Η αιτιολογική σκέψη 11 του κανονισμού 2369/2002 έχει ως εξής:

«Τα άρθρα 87, 88 και 89 της Συνθήκης θα πρέπει να εφαρμόζονται σε ενισχύσεις που χορηγούνται από τα κράτη μέλη στον τομέα της αλιείας και υδατοκαλλιέργειας. Εντούτοις, προκειμένου να επισπευσθεί η επιστροφή εκ μέρους της Επιτροπής των κεφαλαίων που προκαταβάλλονται από τα κράτη μέλη, θα πρέπει να θεσπισθεί εξαίρεση από την ανωτέρω αρχή για τις υποχρεωτικές χρηματοδοτικές συμμετοχές των κρατών μελών σε μέτρα που συγχρηματοδοτούνται από την Κοινότητα και προβλέπονται βάσει των αναπτυξιακών σχεδίων που καθορίζονται στον κανονισμό [1260/1999].»

- 15 Το άρθρο 1, σημείο 3, στοιχείο β', του κανονισμού 2369/2002 όριζε ότι το άρθρο 3, παράγραφος 3, του κανονισμού 2792/1999 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Τα αναπτυξιακά σχέδια, τα οποία προσδιορίζονται στο άρθρο 9, στοιχείο β', του κανονισμού [1260/1999], πρέπει να καταδεικνύουν ότι οι δημόσιες ενισχύσεις είναι αναγκαίες για την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων και ιδίως ότι χωρίς δημόσιες ενισχύσεις, τα οικεία αλιευτικά σκάφη δεν θα ήταν δυνατό να εκσυγχρονισθούν και ότι τα προβλεπόμενα μέτρα δεν θα θίξουν τη βιωσιμότητα της αλιείας.

[...]»

- 16 Το άρθρο 1, σημείο 15, του κανονισμού 2369/2002 προέβλεπε ότι το άρθρο 19 του κανονισμού 2792/1999 έπρεπε να αντικατασταθεί από το ακόλουθο κείμενο:

«Υποχρεωτικές χρηματοδοτικές συμμετοχές και κρατικές ενισχύσεις

1. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2, τα άρθρα 87, 88 και 89 της Συνθήκης εφαρμόζονται σε ενισχύσεις που χορηγούνται από κράτη μέλη στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας.

2. Τα άρθρα 87, 88 και 89 της Συνθήκης δεν εφαρμόζονται σε υποχρεωτικές χρηματοδοτικές συνεισφορές των κρατών μελών σε μέτρα που συγχρηματοδοτούνται από την Κοινότητα και προβλέπονται βάσει των αναπτυξιακών σχεδίων που αναφέρονται στο άρθρο 3, παράγραφος 3, του παρόντος κανονισμού και καθορίζονται στο άρθρο 9, στοιχείο β', του [κανονισμού 1260/1999] ή βάσει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΚ) 2370/2002 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2002, [περί θεσπίσεως επείγοντος κοινοτικού μέτρου για τη διάλυση αλιευτικών σκαφών (ΕΕ L 358, σ. 57)].

3. Τα μέτρα τα οποία προβλέπουν δημόσια χρηματοδότηση πέραν των διατάξεων του παρόντος κανονισμού ή του κανονισμού [2370/2002] όσον αφορά υποχρεωτικές χρηματοδοτικές συνεισφορές, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 2, θα αντιμετωπίζονται ως σύνολο βάσει της παραγράφου 1.»

- 17 Ο κανονισμός 2792/1999 καταργήθηκε από 1ης Ιανουαρίου 2007, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 104, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 1198/2006 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουλίου 2006, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας (ΕΕ L 223, σ. 1). Το άρθρο 103, παράγραφος 1, του κανονισμού 1198/2006 ορίζει τα εξής:

«Ο παρών κανονισμός δεν επηρεάζει τη συνέχιση ή την τροποποίηση, περιλαμβανομένης της συνολικής ή μερικής ακύρωσης, συνδρομής που έχει εγκριθεί βάσει [του κανονισμού 2792/1999], ή οποιαδήποτε άλλη νομοθετική πράξη η οποία εφαρμόζεται στην εν λόγω συνδρομή στις 31 Δεκεμβρίου 2006, και η οποία, κατά συνέπεια, εφαρμόζεται στο εξής μέχρις ότου κλείσουν.»

Οι κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής

- 18 Τα κεφάλαια 6 και 7 των κατευθυντηρίων γραμμών της Επιτροπής έχουν ως εξής:

«6. Έργα τα οποία ήταν ημιτελή ή δεν είχαν τεθεί ακόμη σε λειτουργία κατά το κλείσιμο παρέμβασης

Η διαχειριστική αρχή, ο ενδιαμέσος φορέας, η αρχή πληρωμής και το κράτος μέλος οφείλουν να διασφαλίζουν την παράδοση των συγχρηματοδοτούμενων προϊόντων και υπηρεσιών και να διασφαλίζουν την ειλικρίνεια και την κανονικότητα των δηλώσεων δαπανών, σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

Το κράτος μέλος πρέπει να περιλαμβάνει στην τελική έκθεση ένα κατάλογο των έργων ανά μέτρο τα οποία ήταν ημιτελή ή δεν είχαν τεθεί ακόμη σε λειτουργία κατά το κλείσιμο μιας παρέμβασης, λαμβάνοντας υπόψη τους δεδηλωμένους στόχους του έργου, την απόφαση χορήγησης ενίσχυσης για το έργο αυτό και τους όρους που σχετίζονται με το συγκεκριμένο έργο [...]. Ο κατάλογος αυτός πρέπει να αναφέρει:

— τα έργα που δεν θα συγχρηματοδοτούνται από τα κοινοτικά Ταμεία κατά την επόμενη περίοδο προγραμματισμού: το κράτος μέλος πρέπει να αναλάβει να ολοκληρώσει ή να θέσει σε λειτουργία, με δική του επιβάρυνση, όλα τα έργα τα οποία ήταν ημιτελή ή δεν είχαν τεθεί ακόμη σε λειτουργία το αργότερο δύο χρόνια μετά την εκπνοή της προθεσμίας υποβολής της τελικής έκθεσης. Μετά το πέρας αυτής της διετούς περιόδου, το κράτος μέλος οφείλει να ενημερώσει την Επιτροπή εάν έχει ολοκληρωθεί ή εάν έχει τεθεί σε λειτουργία το σχετικό

έργο. Για έργα που δεν έχουν ολοκληρωθεί ή δεν έχουν τεθεί σε λειτουργία εντός της εν λόγω περιόδου, η Επιτροπή λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την ανάκτηση των κοινοτικών κονδυλίων·

- τα έργα που προβλέπεται ότι θα συγχρηματοδοτούνται από τα κοινοτικά Ταμεία κατά την επόμενη περίοδο προγραμματισμού: χωριστή και λεπτομερής περιγραφή του έργου πρέπει να καταρτίζεται με σαφήνεια από τις αρχές του κράτους μέλους για κάθε περίοδο προγραμματισμού. Το έργο πρέπει να διαιρείται σε δύο τουλάχιστον διακριτά και σαφώς αναγνωρίσιμα σκέλη, το οικονομικό και το κατασκευαστικό ή το σκέλος της εκτέλεσης, τα οποία αντιστοιχούν στις δύο “μορφές ενίσχυσης” για το συγκεκριμένο έργο. Προς το σκοπό αυτό πρέπει να διασφαλίζεται η διαφάνεια όσον αφορά την εκτέλεση και την παρακολούθηση και να διευκολύνεται η διενέργεια των ελέγχων. Εάν κατά την πρώτη περίοδο προγραμματισμού το πρώτο μέρος του έργου δεν έχει ολοκληρωθεί ή δεν έχει τεθεί σε λειτουργία, οι δαπάνες που αποσκοπούν στο να ολοκληρωθεί ή να καταστεί λειτουργικό το έργο αυτό μπορεί να γίνουν αποδεκτές στη δεύτερη περίοδο προγραμματισμού, εφόσον πληρούνται οι όροι συγχρηματοδότησης και επιλεξιμότητας (ένταξη στο δεύτερο πρόγραμμα, νομική και οικονομική δέσμευση μέσω απόφασης της αρμόδιας αρχής). Στις περιπτώσεις αυτές, το κράτος μέλος μεριμνά, ώστε να μη χρηματοδοτηθεί η ίδια εργασία δύο φορές από κοινοτικά κονδύλια.

7. Έργα που έχουν ανασταλεί λόγω δικαστικών ή διοικητικών διαδικασιών

Για κάθε έργο το οποίο αποτελεί αντικείμενο δικαστικής διαδικασίας ή διοικητικής προσφυγής με ανασταλτικό αποτέλεσμα, το κράτος μέλος πρέπει να αποφασίσει, πριν από την εκπνοή της προθεσμίας για την υποβολή της πιστοποιημένης δήλωσης τελικών δαπανών, συμπεριλαμβανομένης της αίτησης πληρωμής του υπολοίπου και της τελικής έκθεσης σχετικά με την εκτέλεση του προγράμματος, εάν το έργο πρέπει, μερικώς ή στο σύνολό του:

- να αφαιρεθεί από το πρόγραμμα και/ή να αντικατασταθεί με άλλο έργο (ενδεχομένως μέσω αναπρογραμματισμού) πριν από την εκπνοή της προθεσμίας· αφού κοινοποιηθεί στην Επιτροπή η αφαίρεση ή η αντικατάσταση του έργου, το κράτος μέλος διατηρεί την ευθύνη για τυχόν επιπτώσεις από τα έργα που αφαιρέθηκαν ή αντικαταστάθηκαν, όπως λ.χ. για τις δημοσιονομικές συνέπειες ή μη ανακτήσιμα οφειλόμενα ποσά· ή
- να παραμείνει στο πρόγραμμα. Μετά την υποβολή της πιστοποιημένης δήλωσης τελικών δαπανών για ένα πρόγραμμα, ένα έργο το οποίο αποτελεί αντικείμενο δικαστικής διαδικασίας ή διοικητικής προσφυγής με ανασταλτικό αποτέλεσμα, δεν μπορεί να αντικατασταθεί, ούτε καν με άλλο έργο που περιλαμβάνεται στον αναπρογραμματισμό και το οποίο θα μπορούσε να είχε ολοκληρωθεί πριν από την εκπνοή της προθεσμίας επιλεξιμότητας της δαπάνης.

Τα έργα αντικατάστασης πρέπει να επιλέγονται σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφος 2, στοιχείο β', περίπτωση ii, του [κανονισμού 438/2001]. Τα κράτη μέλη πρέπει να εξασφαλίζουν ότι οι πράξεις αντικατάστασης συμμορφώνονται με όλες τις ισχύουσες ευρωπαϊκές και εθνικές κανονιστικές διατάξεις συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των κανόνων για τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου, την επιλεξιμότητα, την πληροφόρηση και τη δημοσιότητα, καθώς και των κανόνων για τις προμήθειες, τον ανταγωνισμό και το περιβάλλον.

[...]

Το λιθουανικό δίκαιο

- 19 Το σημείο 16 των κατευθυντηρίων γραμμών για τους αιτούντες που υποβάλλουν σχέδια για τη χορήγηση χρηματοδοτικής συνδρομής το 2007, στο πλαίσιο του μέτρου «Δράσεις αφορώσες τον αλιευτικό στόλο», του τομέα παρεμβάσεως «Οριστική παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων των πλοίων», του άξονα προτεραιότητας «Αγροτική ανάπτυξη και αλιεία» του ενιαίου εγγράφου προγραμματισμού (ΕΕΠ) της Λιθουανίας για τα έτη 2004-2006 [Gairės pareiškėjams, teikiantiems projektus paramai gauti 2007 metais pagal Lietuvos 2004-2006 metų bendrojo programavimo dokumento (BPD) Kaimo plėtros ir žuvininkystės prioriteto priemonės «Veikla, susijusi su žvejybos laivynu» veiklos sritį «Laivų žvejybinės veiklos nutraukimas visam laikui»], που εγκρίθηκαν με το σημείο 1 της αποφάσεως 3D-96 του Υπουργείου Γεωργίας της 28ης Φεβρουαρίου 2007 (στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές του Υπουργείου Γεωργίας), ορίζει τα εξής:

«[Γ]ια την παρούσα πρόσκληση για την υποβολή αιτήσεων στο πλαίσιο του μέτρου “Δράσεις αφορώσες τον αλιευτικό στόλο”, του εντασσόμενου στο ΕΕΠ τομέα παρεμβάσεως “Οριστική παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων των πλοίων”, χορηγείται συνδρομή ύψους 8 000 000 LTL (οκτώ εκατομμυρίων λιθουανικών λίτας).»

- 20 Το σημείο 23.4.5 των κατευθυντηρίων γραμμών του Υπουργείου Γεωργίας έχει ως εξής:

«Ένα πλοίο έχει αλιεύσει στη θάλασσα (δηλαδή έπλεε στη θάλασσα για να αλιεύσει) τουλάχιστον επί 75 ημέρες κατά τη διάρκεια εκάστης των δύο τελευταίων δωδεκάμηνων περιόδων πριν από την ημερομηνία υποβολής αιτήσεως (οι περίοδοι αυτές αρχίζουν την ημερομηνία που προηγείται της ημερομηνίας πρωτοκολλήσεως μιας αιτήσεως προς έναν οργανισμό), ή έπλεε στη θάλασσα για να αλιεύσει τουλάχιστον κατά τη διάρκεια των ημερών που αντιπροσωπεύουν το 80 % των ημερών οι οποίες έχουν εγκριθεί για το πλοίο αυτό σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.»

- 21 Το σημείο 114 των κανόνων για τη χρηματοδότηση και τη διαχείριση των μέτρων που εντάσσονται στο ενιαίο έγγραφο προγραμματισμού της Λιθουανίας για τα έτη 2004-2006 και των σχεδίων που χρηματοδοτούνται μέσω των μέτρων αυτών (Lietuvos 2004-2006 m. bendrojo programavimo dokumento priemonių ir projektų, finansuojamų įgyvendinant šias priemones, administravimo ir finansavimo taisyklės), οι οποίοι εγκρίθηκαν με την απόφαση 1K-033 του Υπουργείου Οικονομικών της 28ης Ιανουαρίου 2004, προβλέπει ότι «[η] ενδιαμέση και η εκτελεστική αρχή συνάπτουν σύμβαση χορήγσεως συνδρομής με αιτούντες για τα σχέδια των οποίων αποφασίστηκε η χορήγηση συνδρομής».

Τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 22 Κατόπιν προσκλήσεως προς υποβολή υποψηφιοτήτων, δημοσιευθείσας από τις 9 έως τις 30 Μαρτίου 2007, στο πλαίσιο του τομέα παρεμβάσεως «Οριστική παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων των πλοίων», του μέτρου «Δράσεις αφορώσες τον αλιευτικό στόλο», του άξονα προτεραιότητας «Αγροτική ανάπτυξη και αλιεία» του ΕΕΠ, υποβλήθηκαν τρεις αιτήσεις για τη χορήγηση χρηματοδοτικής συνδρομής, μεταξύ των οποίων αυτή της Baltlanta.
- 23 Στις 15 Μαρτίου 2007, η Baltlanta υπέβαλε την αίτησή της για τη χορήγηση χρηματοδοτικής συνδρομής ύψους 8 000 000 LTL για το σχέδιο «Οριστική παύση αλιευτικών δραστηριοτήτων του αλιευτικού σκάφους *Kiras-1*».
- 24 Κάθε αίτηση για τη χορήγηση χρηματοδοτικής συνδρομής έπρεπε να υποβληθεί σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του Υπουργείου Γεωργίας.

- 25 Με απόφαση της 3ης Αυγούστου 2007, ο Nacionalinė mokėjimo agentūra (Εθνικός Οργανισμός Πληρωμών του Υπουργείου Γεωργίας, στο εξής: οργανισμός) απέρριψε την αίτηση της Baltlanta, με την αιτιολογία ότι το υποβληθέν σχέδιο δεν ανταποκρινόταν στο κριτήριο επιλεξιμότητας του σημείου 23.4.5 των κατευθυντηρίων γραμμών του Υπουργείου Γεωργίας, καθόσον από προανάκριση στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας προέκυπτε ότι τα στοιχεία τα οποία παρέσχε η Baltlanta όσον αφορά τις αλιευτικές δραστηριότητες του αλιευτικού πλοίου *Kiras-1* δεν ανταποκρίνονταν στην πραγματικότητα.
- 26 Δεδομένου ότι οι δύο άλλες αιτήσεις που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της προσκλήσεως προς υποβολή υποψηφιοτήτων η οποία δημοσιεύθηκε από τις 9 έως τις 30 Μαρτίου 2007 ωσαύτως δεν ανταποκρίνονταν στο εν λόγω κριτήριο επιλεξιμότητας, το μη χορηγηθέν ποσό των 8 000 000 LTL κατανεμήθηκε, μεταξύ του Αυγούστου του 2007 και του Ιουνίου του 2008, σε αιτήσεις που υποβλήθηκαν κατόπιν άλλων προσκλήσεων προς υποβολή υποψηφιοτήτων.
- 27 Η Baltlanta προσέβαλε την απόφαση του οργανισμού της 3ης Αυγούστου 2007 ενώπιον του Vilniaus apygardos administracinis teismas (περιφερειακού διοικητικού δικαστηρίου του Vilnius), το οποίο, αφού διαπίστωσε ότι το πλοίο *Kiras-1* ανταποκρινόταν στο κριτήριο του σημείου 23.4.5 των κατευθυντηρίων γραμμών του Υπουργείου Γεωργίας, δέχθηκε την προσφυγή. Ως εκ τούτου, με απόφαση της 27ης Δεκεμβρίου 2007, ακύρωσε την απόφαση αυτή του οργανισμού.
- 28 Με απόφαση της 14ης Μαΐου 2012, το Lietuvos vyriausiosios administracinis teismas (ανώτατο διοικητικό δικαστήριο της Λιθουανίας) επικύρωσε την απόφαση της 27ης Δεκεμβρίου 2007, η οποία έχει πλέον περιβληθεί την ισχύ δεδικασμένου.
- 29 Προς εκτέλεση των εν λόγω αποφάσεων, ο οργανισμός επανεξέτασε την αίτηση της Baltlanta και διαπίστωσε ότι το σχέδιό της ήταν επιλέξιμο για τη χορήγηση συνδρομής ύψους 8 000 000 LTL στο πλαίσιο του μέτρου ΕΕΠ.
- 30 Εντούτοις, με έγγραφο της 17ης Ιανουαρίου 2013, ο Υπουργός Γεωργίας πληροφόρησε την Baltlanta ότι η αίτησή της δεν ήταν πλέον δυνατό να διεκπεραιωθεί, λόγω του ότι, πρώτον, οι συμβάσεις χορηγήσεως συνδρομής στο πλαίσιο του μέτρου ΕΕΠ μπορούσαν να συναφθούν αποκλειστικώς και μόνον πριν την 1η Ιουλίου 2008, δεύτερον, η περίοδος επιλεξιμότητας των δαπανών που είναι δυνατό να τύχουν χρηματοδοτήσεως στο πλαίσιο του ΕΕΠ είχε λήξει στις 30 Ιουνίου 2009 και, τρίτον, για τις δράσεις του σχεδίου «Οριστική παύση αλιευτικών δραστηριοτήτων του αλιευτικού σκάφους *Kiras-1*» δεν είχε καταβληθεί κανένα ποσό δυνάμει του ΕΕΠ ούτε είχε αναγνωρισθεί ότι οι δράσεις αυτές έπρεπε να δηλωθούν στην Επιτροπή πριν την ημερομηνία αυτή.
- 31 Στις 20 Φεβρουαρίου 2013, η Baltlanta άσκησε ενώπιον του Vilniaus apygardos administracinis teismas αγωγή λόγω εξωσυμβατικής ευθύνης του Λιθουανικού Δημοσίου, με αίτημα την αποκατάσταση της υλικής ζημίας της ύψους 8 000 000 LTL και την καταβολή χρηματικής ικανοποιήσεως ύψους 2 000 000 LTL για την ηθική βλάβη της. Υποστηρίζει ότι το Υπουργείο Γεωργίας, με την αδράνειά του, την εμπόδισε αδικαιολόγητα να λάβει χρηματοδοτική συνδρομή. Κατά την Baltlanta, το Υπουργείο Γεωργίας δεν έλαβε εγκαίρως όλα τα δυνατά μέτρα ούτε πληροφόρησε την Επιτροπή περί του ότι το ζήτημα της επιλεξιμότητας της αιτήσεώς της για τη χορήγηση χρηματοδοτικής συνδρομής είχε υποβληθεί στην κρίση των δικαστηρίων ούτε θέσπισε καθεστώς ενισχύσεως ούτε προέβλεψε πιστώσεις για το διάστημα μετά την επίλυση του ζητήματος της χορηγήσεως χρηματοδοτικής συνδρομής. Ως εκ τούτου, αυτές οι παραλείψεις του Λιθουανικού Δημοσίου να ενεργήσει της προκάλεσαν ζημία.
- 32 Το Υπουργείο Γεωργίας, το οποίο εκπροσωπεί το Λιθουανικό Δημόσιο στην κύρια δίκη, εκτιμά, πρώτον, ότι το άρθρο 19 του κανονισμού 2792/1999 δεν επιβάλλει καμία υποχρέωση στα κράτη μέλη να χρηματοδοτούν μέτρα ΕΕΠ πέραν των όσων προβλέπει ο κανονισμός αυτός. Δεύτερον, η Baltlanta δεν εμποδίστηκε να λάβει χρηματοδοτική συνδρομή λόγω των παραλείψεών του να ενεργήσει, αλλά λόγω του γεγονότος ότι η περίοδος εφαρμογής του ΕΕΠ είχε λήξει ενώ συνεχίζονταν οι ένδικες διαδικασίες που αφορούσαν την απόφαση του οργανισμού της 3ης Αυγούστου 2007. Το υπουργείο αυτό υπογραμμίζει, τρίτον, ότι απλώς και μόνον η υποβολή αιτήσεως δεν σημαίνει ότι το ποσό της

χρηματοδοτικής συνδρομής το οποίο ζητήθηκε στην αίτηση για την υλοποίηση του σχεδίου θα καταβληθεί στον αιτούντα χωρίς άλλη προϋπόθεση. Υπενθυμίζει ότι η επιστροφή του ποσού στον δικαιούχο, με μια ενιαία καταβολή, γίνεται μόνον αν αυτός έχει εκπληρώσει, εντός της προθεσμίας που προβλέπει η σύμβαση χορηγήσεως συνδρομής, τις υποχρεώσεις που του επιβάλλουν οι κατευθυντήριες γραμμές του Υπουργείου Γεωργίας και η σύμβαση χορηγήσεως συνδρομής.

33 Το Υπουργείο Οικονομικών, το οποίο παρεμβαίνει υπέρ του Λιθουανικού Δημοσίου, διευκρινίζει ότι καμία σύμβαση χορηγήσεως συνδρομής δεν συνήφθη με την Baltlanta και ότι, κατά συνέπεια, σύμφωνα με το άρθρο 38, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού 1260/1999, η Δημοκρατία της Λιθουανίας δεν ήταν υποχρεωμένη να πληροφορήσει την Επιτροπή για την ένδικη διαδικασία αντικείμενο της οποίας αποτέλεσε η αίτηση αυτή. Επιπλέον, υποστηρίζει ότι το Υπουργείο Γεωργίας δεν είχε τη νομική δυνατότητα να δημιουργήσει αποθεματικό για σχέδια που αποτελούν αντικείμενο διαφορών ενώπιον των δικαστηρίων.

34 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Vilniaus apygardos administracinis teismas αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

- «1) Έχει το άρθρο 38 του κανονισμού 1260/1999, το οποίο επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να πληροφορούν την Επιτροπή για την εξέλιξη των διοικητικών και ενδίκων διαδικασιών και να συνεργάζονται με την Επιτροπή, την έννοια ότι υποχρεώνει τα κράτη μέλη να πληροφορούν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για όλες τις ένδικες διαφορές που αφορούν πράξεις ή παραλείψεις της εκτελεστικής, της ενδιάμεσης και της διαχειριστικής αρχής, καθώς και της αρχής πληρωμής, όσον αφορά την αξιολόγηση αιτήσεως, την επιλογή της, τη λήψη της αποφάσεως περί χορηγήσεως συνδρομής ή την υλοποίηση του σχεδίου;
- 2) Έχει το άρθρο 19 του κανονισμού 2792/1999 την έννοια ότι υποχρεώνει το κράτος μέλος να έχει θεσπίσει καθεστώτα ενισχύσεως και να έχει προβλέψει κονδύλια, σε συμφωνία με την Επιτροπή, για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες τα δικαστήρια εξετάζουν διαφορές οι οποίες αφορούν πράξεις ή παραλείψεις της εκτελεστικής, της ενδιάμεσης και της διαχειριστικής αρχής, καθώς και της αρχής πληρωμής, όσον αφορά την αξιολόγηση αιτήσεως, την επιλογή της, τη λήψη της αποφάσεως περί χορηγήσεως συνδρομής ή την υλοποίηση του σχεδίου;
- 3) Έχουν τα κεφάλαια 6 και 7 των [κατευθυντηρίων γραμμών της Επιτροπής] την έννοια ότι υποχρεώνουν τα κράτη μέλη να πληροφορούν την Επιτροπή για όλες τις ένδικες διαφορές οι οποίες αφορούν πράξεις ή παραλείψεις της εκτελεστικής, της ενδιάμεσης και της διαχειριστικής αρχής, καθώς και της αρχής πληρωμής, όσον αφορά την αξιολόγηση αιτήσεως, την επιλογή της, τη λήψη της αποφάσεως περί χορηγήσεως συνδρομής ή την υλοποίηση του σχεδίου, και να αποφασίζουν αν το έργο πρέπει και αποσυρθεί εν όλω ή εν μέρει από το πρόγραμμα και/ή να αντικατασταθεί με άλλο έργο κ.λπ. ή αν το έργο πρέπει να παραμείνει στο πρόγραμμα ή να προβαίνουν σε άλλες ενέργειες προς διασφάλιση της προσήκουσας εκτελέσεως, κατά το πέρας της ένδικης διαδικασίας, της αποφάσεως περί χορηγήσεως της συνδρομής;
- 4) Το γεγονός ότι η εφαρμοστέα στην υπό κρίση υπόθεση εθνική νομοθεσία δεν περιέχει διάταξη προβλέπουσα τα καθήκοντα των αρμοδίων δημοσίων αρχών σε περίπτωση ένδικης διαδικασίας αφορώσας πράξεις ή παραλείψεις της εκτελεστικής, της ενδιάμεσης και της διαχειριστικής αρχής, καθώς και της αρχής πληρωμής, όσον αφορά την αξιολόγηση της αιτήσεως, την επιλογή της, τη λήψη της αποφάσεως περί χορηγήσεως συνδρομής ή την υλοποίηση του σχεδίου, δηλαδή δεν προβλέπουν ότι οι αρμόδιες εθνικές αρχές έχουν υποχρέωση να πληροφορούν την Επιτροπή για όλες τις εκκρεμείς ένδικες διαδικασίες και να λαμβάνουν ορισμένα μέτρα για να διατηρούν σε αποθεματικό τα κονδύλια που προβλέπονται για την επίδικη συνδρομή μέχρι την οριστική επίλυση του ζητήματος της χορηγήσεως της συνδρομής, συμβιβάζεται με την υποχρέωση που επιβάλλει στα κράτη μέλη το άρθρο 38 του κανονισμού 1260/1999 να πληροφορούν την

Επιτροπή για την εξέλιξη των διοικητικών και ενδίκων διαδικασιών και να συνεργάζονται με την Επιτροπή, με το άρθρο 19 του κανονισμού 2792/1999, καθώς και με τα κεφάλαια 6 και 7 των [κατευθυντηρίων γραμμών της Επιτροπής];»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

- 35 Κατ' αρχάς, επισημαίνεται ότι, όπως ίσχυε αρχικώς, το άρθρο 19 του κανονισμού 2792/1999, του οποίου η ερμηνεία ζητείται από το αιτούν δικαστήριο, δεν έχει εφαρμογή *ratione temporis* στη διαφορά της κύριας δίκης, δεδομένου ότι, όπως προκύπτει από τη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο, η Baltlanta υπέβαλε την αίτησή της για τη χορήγηση χρηματοδοτικής συνδρομής στο πλαίσιο παρεμβάσεως η οποία εγκρίθηκε μετά την έναρξή ισχύος του κανονισμού 2369/2002, την 1η Ιανουαρίου 2003, του οποίου το άρθρο 1, σημείο 15, τροποποιεί το άρθρο 19 του κανονισμού 2792/1999.
- 36 Κατά συνέπεια, πρέπει να εξετασθούν τα προδικαστικά ερωτήματα τα οποία αφορούν την ερμηνεία του άρθρου 19 του κανονισμού 2792/1999, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2369/2002.
- 37 Ως εκ τούτου, πρέπει να θεωρηθεί ότι με τα προδικαστικά ερωτήματά του, τα οποία πρέπει να εξετασθούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν το άρθρο 38, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού 1260/1999, το άρθρο 19 του κανονισμού 2792/1999, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2369/2002, καθώς και τα κεφάλαια 6 και 7 των κατευθυντηρίων γραμμών της Επιτροπής έχουν την έννοια ότι υποχρεώνουν τις οικείες δημόσιες αρχές να πληροφορούν την Επιτροπή για την ύπαρξη ένδικης διαδικασίας αφορώσας διοικητική απόφαση σχετική με την επιλεξιμότητα μιας αιτήσεως χρηματοδοτικής συνδρομής όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη και να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διατηρούν σε αποθεματικό τα κονδύλια τα οποία προβλέπονται για την εν λόγω συνδρομή και των οποίων η χορήγηση αποτελεί αντικείμενο της εν λόγω ένδικης διαδικασίας, μέχρι την οριστική επίλυση του ζητήματος της χορηγήσεως αυτής.
- 38 Πρώτον, όσον αφορά το άρθρο 38, παράγραφος 1, του κανονισμού 1260/1999, το άρθρο αυτό ορίζει ότι, με την επιφύλαξη της ευθύνης της Επιτροπής για την εκτέλεση του γενικού προϋπολογισμού της Ένωσης, τα κράτη μέλη φέρουν κατ' αρχήν την ευθύνη για τον δημοσιονομικό έλεγχο των παρεμβάσεων. Το εν λόγω άρθρο περιέχει μη εξαντλητικό κατάλογο μέτρων τα οποία τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν προς τούτο.
- 39 Μεταξύ των μέτρων αυτών, περιλαμβάνεται το προβλεπόμενο στο άρθρο 38, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού 1260/1999, το οποίο ορίζει ότι τα κράτη μέλη προλαμβάνουν, εντοπίζουν και θεραπεύουν τις παρατυπίες. Τις ανακοινώνουν στην Επιτροπή σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες και την κρατούν ενήμερη όσον αφορά την εξέλιξη των διοικητικών και ενδίκων διαδικασιών.
- 40 Προς διευκρίνιση του ζητήματος ποιες καταστάσεις αφορά το άρθρο 38, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού 1260/1999, σημειωτέον ότι ο κανονισμός αυτός δεν ορίζει το περιεχόμενο του όρου «παρατυπία» που περιέχεται στο εν λόγω άρθρο.
- 41 Κατά συνέπεια, ελλείψει οποιουδήποτε ορισμού, στον κανονισμό 1260/1999, της έννοιας της «παρατυπίας», η σημασία και το περιεχόμενο του όρου αυτού πρέπει να καθορισθούν, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, σύμφωνα με το σύνηθες νόημά του στην καθημερινή γλώσσα, λαμβανομένου υπόψη του πλαισίου εντός του οποίου αυτός χρησιμοποιείται και των σκοπών που επιδιώκει η ρύθμιση στην οποία εντάσσεται (βλ. απόφαση *Diakité*, C-285/12, EU:C:2014:39, σκέψη 27 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 42 Υπό το σύνηθες νόημά της στην καθημερινή γλώσσα, η έννοια της «παρατυπίας» αφορά μια κατάσταση στο πλαίσιο της οποίας τελείται παράβαση κανόνα δικαίου, ήτοι εν προκειμένω, του δικαίου της Ένωσης.

- 43 Όσον αφορά τον σκοπό τον οποίο επιδιώκει ο κανονισμός 1260/1999, σημειωτέον ότι ο κανονισμός αυτός ορίζει, στο άρθρο του 8, παράγραφος 3, ότι, κατ' εφαρμογήν της αρχής της επικουρικότητας και υπό την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής, ιδίως όσον αφορά την εκτέλεση του γενικού προϋπολογισμού της Ένωσης, η εφαρμογή των παρεμβάσεων εμπίπτει κυρίως στην αρμοδιότητα των κρατών μελών σε προσήκον περιφερειακό επίπεδο, αναλόγως των ιδιομορφιών κάθε κράτους μέλους. Η αρχή αυτή διατυπώνεται ως εκ τούτου στο άρθρο 38, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού.
- 44 Αναλαμβάνοντας να διενεργήσει έναν τέτοιο δημοσιονομικό έλεγχο, το οικείο κράτος μέλος καθίσταται ο πρώτος υπεύθυνος για την αποτελεσματική χρήση των κεφαλαίων της Ένωσης, πράγμα το οποίο, υπό την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής, συντελεί στην προσήκουσα εκτέλεση του γενικού προϋπολογισμού της Ένωσης.
- 45 Συνεπώς, το άρθρο 38, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού 1260/1999 σκοπεί στην προστασία του γενικού προϋπολογισμού της Ένωσης από κάθε πράξη ή παράλειψη που θα μπορούσε να τον ζημιώσει.
- 46 Όσον αφορά το κανονιστικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το άρθρο 38, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού 1260/1999, σημειωτέον ότι το άρθρο 38, παράγραφοι 3 και 4, του κανονισμού αυτού ορίζει ότι το οικείο κράτος μέλος γνωστοποιεί στην Επιτροπή τον δημοσιονομικό αντίκτυπο των παρατυπιών που διαπιστώθηκαν, η δε Επιτροπή μπορεί τότε να διατυπώσει παρατηρήσεις. Ομοίως, το άρθρο 38, παράγραφος 5, του εν λόγω κανονισμού ορίζει ότι η Επιτροπή μπορεί να αναστείλει εν όλω ή εν μέρει μια ενδιάμεση πληρωμή, εάν διαπιστώσει ότι οι σχετικές δαπάνες πάσχουν σοβαρή παρατυπία που δεν έχει θεραπευθεί και ότι επιβάλλεται η άμεση λήψη μέτρων.
- 47 Επιπλέον, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, στη σκέψη 44 της αποφάσεως *Comune di Ancona* (C-388/12, EU:C:2013:734), το Δικαστήριο έκρινε ότι, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το άρθρο 38, παράγραφος 1, στοιχεία ε' και η', του κανονισμού 1260/1999, το οικείο κράτος μέλος πρέπει να εξετάσει αν τροποποίηση η οποία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 30, παράγραφος 4, του κανονισμού αυτού συνιστά παρατυπία υπό την έννοια των άρθρων 38 και 39 του εν λόγω κανονισμού, ως προς την οποία θα πρέπει στη συνέχεια να πραγματοποιήσει τις αναγκαίες δημοσιονομικές διορθώσεις και να ανακτήσει τα σχετικά ποσά που ενδεχομένως έχουν απολεσθεί, καταλογίζοντας, ανάλογα με την περίπτωση, τόκους υπερημερίας.
- 48 Από την όλη οικονομία του άρθρου 38 του κανονισμού 1260/1999 προκύπτει ότι η έννοια της «παρατυπίας» αφορά την παράνομη χρήση κεφαλαίων της Ένωσης.
- 49 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, ο όρος «παρατυπία», κατά το άρθρο 38, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού 1260/1999, έχει την έννοια ότι αναφέρεται σε κάθε παραβίαση του δικαίου της Ένωσης απορρέουσα από πράξη ή παράλειψη που θα μπορούσε να προκαλέσει ζημία στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης.
- 50 Λαμβανομένου υπόψη του εν λόγω ορισμού της «παρατυπίας», το άρθρο 38, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού 1260/1999 έχει την έννοια ότι υποχρεώνει τα κράτη μέλη να προλαμβάνουν, να εντοπίζουν και να θεραπεύουν τις παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης οι οποίες απορρέουν από πράξη ή παράλειψη που θα μπορούσε να προκαλέσει ζημία στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, να ανακοινώνουν τέτοιες παρατυπίες στην Επιτροπή και να την κρατούν ενήμερη για την εξέλιξη των σχετικών με τις παρατυπίες αυτές διοικητικών και ενδίκων διαδικασιών.
- 51 Εξάλλου, παρατηρείται ότι το άρθρο 9, στοιχείο ια', του κανονισμού 1260/1999 ορίζει την έννοια της «πράξεως» ως «κάθε έργο ή δράση που εκτελείται από τους τελικούς δικαιούχους των παρεμβάσεων». Η ένταξη ενός σχεδίου ή μιας πράξεως στην οικεία παρέμβαση αποτελεί συνεπώς συστατικό στοιχείο της εννοίας αυτής.

- 52 Κατά το άρθρο 30, παράγραφος 1, του κανονισμού 1260/1999, «[ο]ι δαπάνες που συνδέονται με πράξεις είναι επιλέξιμες για συμμετοχή των Ταμείων μόνον εάν οι πράξεις αυτές εντάσσονται στην αφορώμενη παρέμβαση». Από το γράμμα της διατάξεως αυτής προκύπτει ότι μόνον οι «πράξεις», υπό την έννοια του άρθρου 9, στοιχείο ια', του κανονισμού αυτού, είναι επιλέξιμες για τη συμμετοχή των εν λόγω ταμείων.
- 53 Συνεπώς, μόνον οι παρατυπίες οι οποίες αφορούν «πράξεις», υπό την έννοια του άρθρου 9, στοιχείο ια', του κανονισμού 1260/1999, είναι δυνατό να προκαλέσουν ζημία στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης.
- 54 Κατά συνέπεια, πρέπει να εξετασθεί αν ένα σχέδιο, όπως το υποβληθέν από την Baltlanta στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης, εμπίπτει στην έννοια της «πράξεως», κατά το άρθρο 9, στοιχείο ια', του κανονισμού 1260/1999.
- 55 Κατά το άρθρο 38, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1260/1999, τα κράτη μέλη εξακριβώνουν ότι έχουν δημιουργηθεί και εφαρμόζονται συστήματα διαχειρίσεως και ελέγχου, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική και σύννομη χρησιμοποίηση των κεφαλαίων της Ένωσης. Το άρθρο 4 του κανονισμού 438/2001 διευκρινίζει ότι τα εν λόγω συστήματα περιλαμβάνουν διαδικασίες για τη διασφάλιση της συμμορφώσεως προς τους ισχύοντες εθνικούς κανόνες και κανόνες της Ένωσης οι οποίοι αφορούν, ιδίως, την επιλεξιμότητα των δαπανών για τη συνδρομή των διαρθρωτικών Ταμείων στο πλαίσιο της οικείας παρεμβάσεως.
- 56 Επιπλέον, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι το σύστημα επιδοτήσεων το οποίο έχει θεσπίσει η ρύθμιση της Ένωσης στηρίζεται, μεταξύ άλλων, στην εκπλήρωση από τον δικαιούχο της επιδοτήσεως σειράς υποχρεώσεων που του παρέχουν δικαίωμα λήψεως της προβλεπόμενης χρηματοδοτικής συνδρομής (βλ. απόφαση Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening κ.λπ., C-383/06 έως C-385/06, EU:C:2008:165, σκέψη 56 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 57 Ως εκ τούτου, στο πλαίσιο των διαδικασιών που προβλέπονται από τα εθνικά συστήματα διαχειρίσεως και ελέγχου, εναπόκειται στις αρμόδιες εθνικές αρχές να διασφαλίζουν ότι ο δικαιούχος δεσμεύεται να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που του παρέχουν δικαίωμα λήψεως της προβλεπόμενης χρηματοδοτικής συνδρομής.
- 58 Προς τούτο, οι αρμόδιες εθνικές αρχές δικαιούνται να απαιτούν την ανάληψη τέτοιας δεσμεύσεως από τον αιτούντα στον οποίο έχει χορηγηθεί χρηματοδοτική συνδρομή για την υλοποίηση του σχεδίου του, πριν το εν λόγω σχέδιο ενταχθεί στην οικεία παρέμβαση.
- 59 Τούτο ισχύει ως προς την επίμαχη στην κύρια δίκη διαδικασία, την οποία έχει θεσπίσει το λιθουανικό δίκαιο και σύμφωνα με την οποία πρέπει να έχει συναφθεί σύμβαση με τον αιτούντα στον οποίο έχει χορηγηθεί χρηματοδοτική συνδρομή.
- 60 Συνεπώς, ελλείπει τέτοιας συμβάσεως, σχέδιο όπως το υποβληθέν από την Baltlanta δεν μπορεί να ενταχθεί στην οικεία παρέμβαση και, επομένως, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως «πράξη», υπό την έννοια του άρθρου 9, στοιχείο ια', του κανονισμού 1260/1999.
- 61 Ως εκ τούτου, δεδομένου ότι δεν τελέσθηκε καμία «παρατυπία» σχετική με «πράξεις», υπό την έννοια του άρθρου 9, στοιχείο ια', του κανονισμού 1260/1999, το άρθρο 38, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού αυτού δεν έχει εφαρμογή στη διαφορά της κύριας δίκης.
- 62 Δεύτερον, όσον αφορά το άρθρο 19 του κανονισμού 2792/1999, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2369/2002, σημειωτέον ότι η διάταξη αυτή θεσπίζει παρέκκλιση από την υποχρέωση κοινοποιήσεως την οποία προβλέπει το άρθρο 108 ΣΛΕΕ, κατά την οποία τα κράτη μέλη δεν οφείλουν να κοινοποιούν στην Επιτροπή τα καθεστώτα ενισχύσεως τα οποία προβλέπονται στα σχέδια του άρθρου 3, παράγραφος 3, του κανονισμού 2792/1999, όπως τροποποιήθηκε με τον

κανονισμό 2369/2002, και ορίζονται στο άρθρο 9, στοιχείο β', του κανονισμού 1260/1999. Αντιθέτως, οι λοιπές ενισχύσεις τις οποίες χορηγούν τα κράτη μέλη στον τομέα της αλιείας πρέπει υποχρεωτικώς να κοινοποιούνται στην Επιτροπή.

- 63 Κατά συνέπεια, το άρθρο 19 του κανονισμού 2792/1999, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2369/2002, ουδόλως υποχρεώνει το οικείο κράτος μέλος να θεσπίσει καθεστώς ενισχύσεων με σκοπό τη χρηματοδότηση ενός σχεδίου ως προς το οποίο δεν παρασχέθηκε, αδικαιολόγητα, η ευκαιρία λήψεως χρηματοδοτικής συνδρομής.
- 64 Τρίτον, όσον αφορά τα κεφάλαια 6 και 7 των κατευθυντηρίων γραμμών της Επιτροπής, παρατηρείται, αφενός, ότι, ακόμη και αν οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές δεν αποσκοπούν στην παραγωγή δεσμευτικών αποτελεσμάτων, τα εθνικά δικαστήρια οφείλουν να τις λαμβάνουν υπόψη τους, κατά την επίλυση των διαφορών των οποίων επιλαμβάνονται, ιδίως όταν οι κατευθυντήριες γραμμές αυτές φωτίζουν την ερμηνεία εθνικών διατάξεων που έχουν θεσπιστεί με σκοπό την εφαρμογή τους ή ακόμη όταν σκοπούν στη συμπλήρωση διατάξεων δεσμευτικού χαρακτήρα του δικαίου της Ένωσης (βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις *Grimaldi*, C-322/88, EU:C:1989:646, σκέψη 18, και *Altair Chimica*, C-207/01, EU:C:2003:451, σκέψη 41).
- 65 Παρατηρείται, αφετέρου, ότι οι κατευθυντήριες γραμμές αυτές πρέπει να ερμηνεύονται σύμφωνα με τις δεσμευτικού χαρακτήρα διατάξεις του δικαίου της Ένωσης τις οποίες σκοπούν να συμπληρώσουν, δηλαδή τον κανονισμό 1260/1999.
- 66 Συναφώς, τα κεφάλαια 6 και 7 των εν λόγω κατευθυντηρίων γραμμών αναφέρονται αντιστοίχως στα «έργα τα οποία ήταν ημιτελή ή δεν είχαν τεθεί ακόμη σε λειτουργία κατά το κλείσιμο παρέμβασης» και στα «έργα που έχουν ανασταλεί λόγω δικαστικών ή διοικητικών διαδικασιών». Συνεπώς, η έννοια του «έργου», κατά τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής, πρέπει να ερμηνευθεί σύμφωνα με την έννοια της «πράξεως» κατά το άρθρο 9, στοιχείο ια', του κανονισμού 1260/1999.
- 67 Δεδομένου ότι το πεδίο εφαρμογής των κατευθυντηρίων γραμμών της Επιτροπής περιορίζεται στα «έργα» που εντάσσονται στην οικεία παρέμβαση, πρέπει να διαπιστωθεί ότι οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές ωσαύτως δεν έχουν εφαρμογή στη διαφορά της κύριας δίκης.
- 68 Ως εκ τούτου, αιτών χρηματοδοτική συνδρομή όπως η Baltlanta δεν μπορεί να επικαλεσθεί το άρθρο 38, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού 1260/1999 ούτε το άρθρο 19 του κανονισμού 2792/1999, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2369/2002, ούτε τα κεφάλαια 6 και 7 των κατευθυντηρίων γραμμών της Επιτροπής, στο πλαίσιο διαδικασίας λόγω εξωσυμβατικής ευθύνης του Δημοσίου, όπως αυτή που αποτελεί αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης.
- 69 Εντούτοις, σημειωτέον ότι οι εν λόγω διατάξεις του δικαίου της Ένωσης δεν επηρεάζουν τη δυνατότητα ασκήσεως αγωγής κατά του Δημοσίου λόγω εξωσυμβατικής ευθύνης λόγω παραβάσεως του εθνικού δικαίου.
- 70 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, στα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 38, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού 1260/1999, το άρθρο 19 του κανονισμού 2792/1999, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2369/2002, καθώς και τα κεφάλαια 6 και 7 των κατευθυντηρίων γραμμών της Επιτροπής έχουν την έννοια ότι δεν υποχρεώνουν τις οικείες δημόσιες αρχές να πληροφορούν την Επιτροπή για την ύπαρξη ένδικης διαδικασίας αφορώσας διοικητική απόφαση σχετική με την επιλεξιμότητα μιας αιτήσεως χρηματοδοτικής συνδρομής όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη ούτε να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διατηρούν σε αποθεματικό τα κονδύλια τα οποία προβλέπονται για την εν λόγω συνδρομή και των οποίων η χορήγηση αποτελεί αντικείμενο της εν λόγω ένδικης διαδικασίας, μέχρι την οριστική επίλυση του σχετικού με τη χορήγηση αυτή ζητήματος.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 71 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 38, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού (ΕΚ) 1260/1999 του Συμβουλίου, της 21ης Ιουνίου 1999, περί γενικών διατάξεων για τα διαρθρωτικά Ταμεία, το άρθρο 19 του κανονισμού (ΕΚ) 2792/1999 του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 1999, για καθορισμό των λεπτομερών κανόνων και ρυθμίσεων σχετικά με την κοινοτική διαρθρωτική βοήθεια στον τομέα της αλιείας, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 2369/2002 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2002, καθώς και τα κεφάλαια 6 και 7 των Κατευθυντηρίων γραμμών σχετικά με το κλείσιμο των παρεμβάσεων (2000-2006) των Διαρθρωτικών Ταμείων, οι οποίες υιοθετήθηκαν με την απόφαση της Επιτροπής COM(2006) 3424 τελικό, της 1ης Αυγούστου 2006, έχουν την έννοια ότι δεν υποχρεώνουν τις οικείες δημόσιες αρχές να πληροφορούν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την ύπαρξη ένδικης διαδικασίας αφορώσας διοικητική απόφαση σχετική με την επιλεξιμότητα μιας αιτήσεως χρηματοδοτικής συνδρομής όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη ούτε να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διατηρούν σε αποθεματικό τα κονδύλια τα οποία προβλέπονται για την εν λόγω συνδρομή και των οποίων η χορήγηση αποτελεί αντικείμενο της εν λόγω ένδικης διαδικασίας, μέχρι την οριστική επίλυση του σχετικού με τη χορήγηση αυτή ζητήματος.

(υπογραφές)